

Szerkesztőségi iroda:

Nagybecskerek,

Zápolya-utca 1-ső szám.

hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája  
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.  
hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

# TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:

Egész évre — — — — 24 kor.  
Félévre — — — — 12 .  
Negyedévre — — — — 6 .  
Egy hóra — — — — 2 .  
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el.  
Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével  
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1904.

XXXIII. évfolyam. 209. szám.

Szerda, szeptember 14.

## A kultuszminiszter a tanítókhöz.

Nagybecskerek, szeptember 14.

A haladó idők lekoptatták az igazságát a régi mondásnak, hogy: „akit az istenek gyűlölnék, azt tanítóvá teszik”. És ámbár valójában az istenek gyűlöletéből még ma sem kopott ki a tanító, azért ma mégis más mondások járnak róla: a tanító a nép nevelője, az államok boldogulásának alapvetője, háboruk győzelmes diadalainak kivívója.

Törvények jósága egymagában nem vivja ki a jó törvények üdvös hatását. A törvények rossz végrehajtója elronthatja a legjobb törvényt is, jó végre hajtó pedig elsimíthatja a leggyöngébb törvény hibáit. Nincs törvény, melynek hatása annyira függne végrehajtójától, mint a hogy a népoktatási törvény minden eredménye becsületes, lelkes végrehajtásától függ. Érthető már csak azért is, hogy ilyenkor, az új iskolaév kezdetén, intő és buzdító szóval fordul a közoktatásügy minisztere a közoktatásügy közoktatóihoz, a tanítókhöz, figyelmeztetvén őket hivatásuk komoly és nemes voltára, feladatuk felelősségére és mindazokra a kötelességen felüli kötelességekre, a miket a magyar tanítótól elvár a haza érdeke. Érthető és természetes, hogy Berzeviczy Albert dr. közoktatásügyi miniszter ily értelmű rendelettel fordul a tanítókhöz, illetőleg a tanfelügyelőkhez. De jól esik regisztrálnunk, hogy e rendelet mégis eltér a sablontól, eltér tőle tartalmának magvassága és amaz eszmék nemesen fennszárnyaló magassága tekintetében, melyek azt a megnyugtató meggyőződést keltik mindenfelé: hogy közoktatásügyünk vezére nemcsak tudja, hogy a jobb jövő mily nagy részben van lefektetve a magyar tanítóság gondos, nevelő kezébe, de tudja azt is, hogyan kell annak tudatát s a tudat foly-

tán az érte való felelősség érzetét és az ennek nyomán fakadó komoly lelkességet a magyar tanítóságban elplántálni.

Tömör összefoglalásban ez a rendelet a magyar tanító hivatásának, faladatának, kötelességének kis kátéja. Az utasítás, a beható intés és buzdítás azonban még nem biztosítja egymagában az eredményt; nem biztosítja azt — legfőkébb csak elősegíti — a tanfelügyelők gondos ellenőrzése és személyes buzdító közreműködése sem. A tanítótól függ a legtöbb, a tanítótól függ ugyyszólván minden. És hisszük, hogy az a hang, mely Berzeviczy kultuszminiszter legújabb rendeletében az érzés minden bensőségességével s a nagy ügy nagy érdekének minden komolyságával fordul a magyar tanítósághoz, hogy az a hang meg fogja találni az utat oda, a minek az ifjú magyarság nevelésében legtöbb része kell, hogy legyen: meg fogja találni az utat a tanító magyar szívébe.

## A kivándorlás Torontálból.

Nagybecskerek, szeptember 14.

A kivándorlás ügyét, méreteit és irányát érdekesen s tanulságosan ismertető jelentést tett a torontáli kivándorlásról a közigazgatási bizottság legutóbbi ülésén dr. Vinczevidy Ernő, a vármegye kitünő főjegyzője, mint alispáni helyettes.

Az érdekes jelentést minden kommentár nélkül, mert hiszen eléggé ékesen szóló, a követvetkezőkben adjuk itt:

Tek. közigazgatási bizottság!

Tekintettel azon nagymérvű mozgalomra, melyet az Amerikába való kivándorlás megyénk népének tág körében előidéz. kötelességemnek ismerem a közigazgatási bizottságnak e kérdésben jelentést tenni.

A kivándorlás alapokait kutatni most annál kevésbé tartom szükségesnek, mert ma már egy

szinte leküzdhetlen áramlattal állunk szemben, a melyet szabályozni, mérsékelni kötelességünk, de a melyet többé el nem fojthatunk.

Mert nemcsak egyszerű „kivándorlási láz” ez a mozgalom, hanem egy igen érthető gondolkozásbeli folyamat következménye. Ma már az iparos-, földműves- és napszámososztály túlnyomó számának van oda át ismerőse, a ki Amerikában a mi viszonyainkhoz képest busás keresetre tett szert. Ezt a kivándorlottak megírták. Még ékesebben beszélnek a haza küldött dollárok. Ezzel szemben áll ez itthoni szűkes állapot, a mely a kivándorlók jó részénél a létminimum határát sem éri el s az tagadhatlan tény, hogy itthon néha az abszolút munkahiány súlyosodik sokakra. Ez állapotban, midőn kevés a veszíteni való, nincs szükség csábító ügynökökre — mert csábító minden jó keresetről szóló levél — hogy a legszegényebbek itt hagyják a honi rögöt.

Azon kisebb számu kivándorló pedig, a melyik csekély vagyonnal bír, tudatára jutva annak, hogy munkája s iparkodása az itthoninál összehasonlíthatatlanul jobban kamatozik oda át, anyagi létének szilárdítása végett megy át azon szándékkal, hogy csak néhány évig maradjon ott. Rendszerint nem is adják el ingatlanait.

E tényállással szemben a hatóságok rábeszélése tudtommal kivétel nélkül hatástalan. Magam is minden utlevélért jelentkező kivándorlót kiszoktam kérdezni s kötelességszerűleg figyelmeztetni az amerikai lét küzdelmes, súlyos voltára. Figyelmeztetni, hogy hason energiával mint az oda át boldogulók, itt is zöldre vergődhetne stb. Célt természetesen nem értem, mert a fentjelzett gondolatmenettel könnyen lecafolnak.

Ellenben gyakrabban sikerült a Bréma vagy Hamburgon át utazni szándékozókat a fumei utirányba terelni.

A belügyminiszter ur ugyanis folyó évi 40.000. sz. körrendeletével szabályozta a kivándorlás kérdését s ez alkalommal nyomatékkel hangsúlyozta, hogy a kivándorlást Fiumén át kívánja a kormány lebonyolítani. Ennek kapcsán tudatta, hogy csak a Fiumén át közlekedő „Cunard line” társulat általa megnevezett ügynökei bírnak engedéllyel hajójegyek elárulására. Minden más ügynök kibágási büntető eljárás alá vonandó s a küldött hajójegyek elkobandók.

E rendelkezések célirányos és helyes volta közismert és lassan-lassan a közigazgatási hatóságok kitaró és erélyes közreműködésével sikerülni is fog a forgalmat teljesen Fiumén át lebonyolítani.

## A „TORONTÁL” tárcája.

### Hajótörés.

A „Werna” gőzös már el volt veszve. A borzasztó ciklonban a kormánytól megfosztott hajó ide-oda hanyódott, mint valami labda. A kazánok alól már kialudt a tűz s az árbócok már le voltak törve. A mentőcsónakok közül csak egy birt ellenállni a hullámoknak, a többi a benne ülő menekülőkkel együtt elmerült. A „Werna” maga már alig volt látható. A kőd és a toronymagas hullámok teljesen eltüntették az utolsó csónak menekülői elől a hajót.

A csónakban már csak helen ültek: egy hadnagy, négy matróz s a kapitány két leánya. A hadnagyot úgy fogták ki a vízből, mikor a deszkájával együtt már-már eltűnt a hullámokban. Jens Klassen, a legöregebb matróz a hajánál fogva huzta ki a vízből... S aztán vége volt a drámának.

Jens Klassen kormányzott. A hullámok majd a magasba dobták föl a csónakot, majd meg a menydörgéshez hasonló robajjal lelőkték a mélybe. A hadnagy a kormányos mellett ült.

— Majd fölvaltóm önt! — kiáltott a hadnagy Jens Klassen felébe, mert a hullámok nagy zugásában a saját hangját sem hallotta.

— Dehogy vált föl, fiatal ur — morgott az öreg. — Ha én nem tudok elbánni a csónakkal, ön még kevésbé tud.

A hullám majdnem átesapott a csónakon. A hadnagy az árbócba kapaszkodott s a matrózok sem bírtak már állva evezni. A két leány már teljesen ki van merülve s nem is törölgette magáról a vizet, mely hol balról, hol jobbról érte őket.

Egy különösen magas hullámhegy közeledett a csónakhoz, amelyet csakhamar földobott a magasba, mint valami pelyhet. Mikor a csónak lejutott a hullámvölgybe: az árbóc ledőlt s lyuk támadt a helyén. A víz elkezdett befolyni a csónakba.

— Ez most már nem csakat változtat a dologon — szól a hadnagy. — Egy kissé több vagy kevesebb sósvíz már nem ijeszt meg. Csak bátorság!

Újabb hullám lökte tovább a csónakot amelynek a nyílása egyre tágult. A csónak folyton mélyebbre süllyedt. A matrózok tudták, hogy ha nem sikerül a csónakot könnyebbé tenni, mindnyájan elvesznek. Levették a eszmaikat, a borkabátjaikat s kidobták a vízbe. Ugy akarták — a hidegtől és víztől remegve — a csónak egyensúlyát föntartani, hogy a csónaknak hol az egyik, hol a másik oldalára dőltek.

... Kinos éjszaka után a hajnal nagyon lassan derengett. A kormányos szinte mozdulatlanul látszott, a lábai mintha megmerevedtek volna, de mindig a helyén volt. A hadnagy ar árbóc helyén álldogált. A vihar és hullámok hatalma nem csökkent. Mikor kivilágosodott, a tiszt örömeben fölkiáltott. Egy nagy hullám igen magasra dobtá föl a csónakot, amely mintha az ég és föld között lebegett volna egy pillanatig. A tengerész éles szeme „föld”-et látott... Jobbfelől egész tisztán látszott a szárazföld — ebben nem lehe ett semmi kétség.

Mindenkinek az arcán meglátszott, hogy reménykedik. Ez a remény azonban nagyon rövid ideig tartott, mert a csónak megint lesüllyedt a sötét hullámvölgybe.

Jens Klassen is hallotta a hadnagy kiáltását. Körülnézett a csónakba, amelyben egyre nagyobbra nőtt a víz. Keresgélt a nadrágja zsebé-

ben. — no, hála Istennek, még csakugyan volt egy kis csomó bagó. A fekete dohányeszmót bedugta a szájába a zápfogai közé s gondolkozott. „Ha nem nyomnék egy métermázsát, gondolta magában s ha a csónak ezzel az egy métermázsával könnyebb volna, akkor még lehetne valamit csinálni. De így lehetetlenség a partot elérni.”

A tengerész egész jól számított.

— Hadnagy ur! — kiáltott rá a tisztre.

A hadnagy odafordult hozzá. Hajadonfővel állott már a csónakban, miután a kalapját rég elvitte a szél.

— Hadnagy ur, legfőkébb negyedóra mulva a csónakkal együtt mindnyájan a tenger fenekén leszünk. Tovább nem bír el bennünket ez a csónak.

— Ne nyugtalanodjék, — szól a tiszt. — Ezeket a szegény gyermekeket még jobban meg akarja ijeszteni?

— Dehogy! — szól Jens s mosolygott. — Épen bátorítani akartam őket... Nézze csak, ha ebből a rozoga ládából kidobnánk vagy kétszáz fontot: el lehetne vele érni a partot.

— Meglehet, de hol van az a kétszáz font, amit ki lehet dobni? — kérdezte a hadnagy csodálkozva.

— Tulajdonképen nagyon egyszerű a dolog, — szól a öreg matróz.

— Egyszerű?

— Természetesen egyszerű. Egyikünknek föl kell magát áldoznia, hogy a többieket megmenthesse.

A hadnagy megütődve nézett rá. Olyan sápadt lett mint a fal s megremegett az egész teste. S aztán gondolkozott, egész nyugodtan, minden szenvedély nélkül.

— Igaza van, Jens, — szól végre. — Ez

Ma még, miután a kivándorlottak eddig a „Cunard line”-el kötött szerződés létrejöttéig mind Németországon keresztül utaztak, természetesen, hogy az utánuk jövők is a járt nyomon, a leirt uton kívánnak haladni.

Erről terejlük le őket saját érdekükben a hatósági beavatkozás megengedett eszközeivel. Megjegyzem, hogy a fumei utazás a hasonlíthatlanul jobb ellátás, ellenőrzés, Fiumében való két napi ellátás dacára alig vagy éppen nem drágább, mint a hamburg—brémai utazás. U. i. Fiumén át a hajójegy 120 korona; a vasuti jegy odáig legfeljebb 12. A Miszler meg egyéb német hajók jegyei 92—94 koronáért kaphatók, de az ut odáig 34—40 koronát tesz ki.

Mindenesetre kívánatos lenne azonban, hogy a központi menetjegy iroda, mely az egész ügyet kezében tartja, ügynökeinek, kiket a miniszter azután kinevezett, több lehetőséget és anyagi támogatást nyújtana, hogy a „Cunard line”-nek reklámot csináljanak. Hisz alig tudunk kapni leírásokat, képeket, hogy azokat a főszozolgabírói és jegyzői irodákban felhasználhassuk. A németek persze elárasztották velük falvainkat.

Mindazonáltal meg vagyok győződve, hogy a kivándorlás nagy folyamatának irányítása sikerül.

Annak mérséklése pedig általános gazdasági helyzetünk javulásától s talán az amerikai viszonyoktól éppen a rengeteg bevándorlás előidézte rosszabbodásától várható.

Meg kívánom még említeni, hogy folyó évi augusztus hó 1-je óta az utleveleket többé nem a belügyminiszter, hanem az alispán állítja ki s hogy ezóta az utlevelet kérők száma feltűnően megszaporodott.

Szolgáljanak felvilágosításul a következő számok:

1900-ban kiadott Torontálban 1121 utlevél.	
1901-ben „ „ „ 669 „	
1902-ben „ „ „ 1377 „	
1903-ban „ „ „ 3681 „	

Ez utolsó esztendőben csak Amerikára kiadott 2005.

A folyó esztendőben szeptember hó 1-ig kiadott 2699 utlevél.

Ebből Amerikára esik 1215.

De a 2699 darab közül csupán augusztus hóban, vagyis a mióta az alispán állítja ki az utleveleket, 1014 darab adatott ki s ebből 565 Amerikára. Ezzel szemben tavaly, amikor pedig a kivándorlás ugyancsak hatalmas volt, szinte augusztus hóban 217 utlevél adatott ki s ebből 126 Amerikára.

Tehát ez idén augusztusban  $4\frac{1}{2}$ -szer annyi torontáli ember vándorolt Amerikába, mint tavaly.

Szeptember első hetének statisztikája már láttatja a Fiume felé való hatósági irányítás hatását. 285 összes utlevélből Amerikába kéretett 158. Ebből per Fiume 87 és csak 71 más kiktől át.

Aránytalan nagy a kivándorlás német anyanyelvű polgártársaink körében s különösen a zombolyai járásban. Ott augusztus hóban a kiadott 565 darab közül 178 amerikai utlevelet kértek, maga Csözsztelek 32-ét. E hó I-ső hetében ez arány még feltűnőbb. 158 amerikai utlevél közül

a két gyermekleány volt kapitányunk legdrágább kincse. En rám bízta őket, tehát én vagyok a barátjuk, a védőjük, a tanácsadójuk . . .

— Tudom, tudom, — szolt Jens. — S aztán ott van Eberts matröz, neki szeretője van, akít el kell venni. Itt van Krutson és James, kiknek feleségük és gyerekeik vannak, tehát nincs min gondolkoznia . . . Még egyszer fogjon velem kezét s aztán kétszáz fonttal könnyebb lesz a csónak. Isten veled szép világ!

— Ugyan ne bolondozzék öreg! — szolt a hadnagy s karonfogta a matrözt. — Itt én vagyok a hadnagy, én parancsolok! Maradjon a helyén.

— Hadnagy ur — szolt ismét Jens — természetesen engedelmesskednem kell. De nézze csak, ön még fiatal ember, derék ember és szép jövője van. En ellenben kövér, nehézkes, öreg ember vagyok — s nincs már senkim ezen a világban. Tehát nekem van közöttünk a legfőbb jogom ahhoz, hogy meghaljak, különösen akkor, ha a halálommal fiatal emberek életét menthetem meg.

A hullámok már elkezdtek körben forgatni a csónakot.

— Hadnagy ur, menjen csak az én helyemre s mindig jobbra tartson! . . .

A következő pillanatban Jens már eltűnt a hullámok között.

A hadnagnak minden ize remegett az izgalomtól, — de most nem volt idő az érzélgésre: Mindig csak jobbra tartson, — ez járt az eszében . . . — s így csakugyan parthoz is érték.

Jens Klassen lenn a tenger fenekén bizonyára sok régi bajtársával találkozott . . . Mert az ember vére nehezebb, mint a víz.

W. Welker.

58 esik a zombolyai járásra s ebből 29 Csözsztelekre.

E körülményre a járási főszozolgabíró figyelmét is föl hívtam, mert itt ugylátszik ügynöknek kell működnie, annál is inkább, mert az összes csözsztelekiek számba nem vehető kivétellel Brémán át utaznak.

Igen nagy volt a mult hóban a Szerbiába és Romániába kért utlevelek száma. Ezek azonban nem kivándorlók, csak dolgaik végzésére, rendszerint gyümölcs behozatal végett rövid időre átránduló munkások.

Nagy vonásokban ez a képe a megyében a kivándorlási folyamatnak. Azt ugy magam, mint a járási és városi hatóságok állandó éber figyelemmel kísérik, a megengedett módon irányítjuk s e tekintetben a községi előljáróknak is a megfelelő utasításokat főszozlogabíráik útján megadtam.

### Felhívás.

Azon járásbeli kartársaimat akik folyó évi július hó 12-én kelt megkeresésemnek mind- eddig eleget nem teittek, ez uttal ismételtlen megkeresem, miszerint a Délmagyarországi Közművelődési Egyesület által Szegedben felállítandó jegyzői internátus javára 20, illetve 10 koronai hozzájárulásait nálam befizetni sziveskedjenek. Kelt Klekken, 1904. évi szeptember hó 13-án.

Hollstein Ede, községi jegyző.

## HIREK.

### Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap déliben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

— **Tanácsülés.** Nagybecskerek város tanácsa dr. Perisics Zoltán polgármester elnöklésével tegnap délután 3 órakor ülést tartott. A tanácsülésen hozott fontosabb javaslatokat hireink sorában közöljük.

— **Bérmálás Torontálban.** A szokásos püspöki nagy bérmakörut az idén elmaradt. Németh József fölsz. püspök most e hó végén indul az alsó-torontáli esperesi kerületbe bérmálni, ahol már tiz-tizenöt éve nem volt bérmálás. A bérmakörut programja a következő: Németh József fölsz. püspök bérmálni fog a következő helyeken: Ujpeccsen szept. 26., Módoson szept. 27., Csávóson szept. 28., Istvánföldön szept. 29., Szárcsán és Neuzinán szept. 30., Ernesztházán okt. 1., Szécsányon okt. 2., Bókán okt. 3., Párdányon okt. 4., Jánosföldön okt. 5., Magyar-Szt.-Mártonon okt. 6. és Torontál-Ujvárt október 7-én ér véget templomszenteléssel a bérmálás.

— **A főgimnáziumi tanárok nyugdíjügye.** Nagybecskerek város pénzügyi bizottsága legutóbbi ülésén behatóan foglalkozott a községi főgimnáziumnál alkalmazott világi tanárok ismeretes nyugdíjügyével. A pénzügyi bizottság a maga részéről csatlakozik a városi számvevőség és a főgimnáziumi bizottság azon javaslatához, amely szerint a főgimnáziumi tanárok az 1894. évi XXVII. törvények alapján az országos nyugdíj és gyámintézetbe vétessenek fel, még pedig a törvény életbeléptetése napjától, vagyis 1904. év szeptember 1-től számítva, mert csak ez esetben látja elérve azt a célt, hogy a tanárok nyugdíját az országos alapra hártsa át. Ami a városi fizetési kötelezettségét illeti, a pénzügyi bizottság nem fogadta el sem a városi számvevőség, sem a főgimnáziumi bizottság javaslatát, mert a számvevőségi javaslat a helyben és más középiskoláknál eltöltött helyettes és rendes működési éveket, valamint a milleniumi éveket is teljesen figyelmen kívül hagyta, míg a főgimnáziumi bizottság pedig az előbbieket mellőzte javaslatában s így javaslatuk nem felel meg az igazságnak, hanem e helyett a pénzügyi bizottság részletes tervet dolgozott ki, amely szerint a városnak a nyugdíjintézzettel szemben való kötelezettsége folyó év augusztus hó végéig összesen 33.163 korona és 90 fillér. Ezen összegnek mikénti fedezésére nézve a bizottság javaslata a következő: 1. A tanárok által a városi nyugdíjalapba befizetett egyenkénti 1200 korona összesen 8400 koronát tesz ki, mely összeg a városi nyugdíjalapból kibocsátandó lenne s a fenti összeg részbeni törlesztésére volna felhasználandó, miáltal a város részéről 24763 korona és 90 fillér maradna fedezendő. 2. Miután a főgimnáziumi tanárok az állami segély terhére 1898. év óta fizetési pótlékokat élveznek, de ezen fizetési pótlék után fizetendő nyugdíjárulékok a főgimnáziumi tanároknak volna áthárítandók, miáltal a város által viselendő összeg 22114 koronára

apadna le. Ezen 22114 koronányi összeg által a városi nyugdíjalapból felsőbb jóváhagyás mellett 7%-os törlesztéses kölcsönrel, a miben a tőketörlesztésre eső hányad 2%, a kamat pedig 5%, 25 évre volna felveendő, miáltal a város költségvetése e címen 25 éven át 1550 koronával, vagyis fél százaléknyi pótladótöbblettel terheltetné meg. A pénzügyi bizottság ezen javaslatát legközelebb a város tanácsa is tárgyalni fogja.

— **Az iparelőjáróság ülése.** Az ipartestületi előljáróság tegnap délután Mattanovics György városi főjegyző, mint iparhatósági biztos elnöklésével ülést tartott, a melyen több kisebb jelentőségű folyó ügyet intéztek el.

— **Az osztrák miniszterelnök a sajtóról.** A Bécsben most ülésező nemzetközi sajtókongresszus tagjainak tiszteletére, mint már jeleztük, fényes estélyt adott dr. Körber Ernő miniszterelnök. Az osztrák miniszterelnök az estélyen a kongresszus számos tagjával beszélgetett, majd egy hosszabb, érdekes beszédet mondott. Többek közt így szolt:

— A sajtó néhány fillérért, pfenningért, centime-ért, aszerint, amint az államok legkisebb pénzdarabját nevezik, a sikerekben gazdag tanító áldásos munkáját teljesíti mindenki számára. A legnagyobb világhódító, a leghatalmasabb ura a világnak a sajtó! Csak a megszokás tomptija el érdekeinket és eltereli figyelmünket attól a fáradságtól és művészettől, melyet minden újságra naponta áldoznak. Ertelmi erőben, plasztikai formákban a hírlapirodalom — a legtagabb terjedelemben fölfogva — tulszárnyalja a tudományos irodalmat. Az a legujabb időben gyakran ismétlődő jelenség, hogy a tudomány férfiai a napi sajtót használják föl tudományos kérdések tárgyalására, bizonyítja azt, hogy a sajtó sikereit a tanszékeken is méltányolják. De még fontosabb következtetéseket is levonhatok. Bizonyos, hogy a sajtó a béke apostola, annál határozottabban védi a békét, mentől hatalmasabbak azon anyagi és kulturális érdekek, melyeket minden háboru kockára tesz.

Megemlékezett még a sajtó hazafiságáról, majd áttért azután a rokonszenvre, amely a sajtó munkálkodását mindenütt kíséri. A beszédnek nagy hatása volt.

— **Érettségi vizsgálatok a felső kereskedelmi iskolában.** A nagybecskereki áll. felső kereskedelmi iskolában ma értek véget az írásbeli pótló érettségi vizsgálatok, amelyek egy hétfő tartottak. Az érettségén 8 tanuló vett részt, ezek közül kettő 1—1 tárgyból, hatan pedig teljes érettségi vizsára jelentkeztek. A szóbeli érettségit e hó 17-én, vagyis szombaton tartják meg.

— **A városi tiszviselők drágasági pótléka.** Annak idején megirtuk, hogy a városi tiszviselők a segéd- és kezelőszemélyzettel együtt kérvényt intéztek a város képviselőtestületéhez, amelyben a rendkívül nehéz megélhetésre való tekintettel a drágasági pótlék megszavazását kérik a közgyűléstől. A tiszviselők kérelmét a pénzügyi bizottság tegnapelőtt megtartott ülésében behatóan tárgyalta s javasolja a városi képviselőtestületnek, hogy a megtakarított 28.542 koronából a tiszviselők és a kezelőszemélyzet minden egyes tagjának fizetéséhez mérten 15% drágasági pótlék szavaztassék meg.

— **Halálozás.** Mint részvétellel értesülünk, Berényi Markus nagybecskereki adóhivatali segéd ma reggel hosszabb szenvedés után 39 éves korában meghalt. A boldogulat holnap délután temetik el. Haláláról az adóhivatal tisztikara külön gyászjelentést adott ki.

— **A városi tiszviselők óvadéka.** Nagybecskerek város pénzügyi bizottsága tegnapelőtti üléséből kifolyólag javasolja a városi tanácsnak, hogy a pénzkezeléssel megbízott városi tiszviselők óvadéka adassék ki, a jövőben pedig a tiszviselők ne legyenek kénytelenek óvadékok letenni. A városi tanács tegnap ülésében foglalkozván ez ügygyel, a pénzügyi bizottság javaslatát magáévá tette s indítványozza a közgyűlésnek, hogy az óvadékok megszüntetésére vonatkozó javaslatot szintén fogadja el, mely esetben természetesen a városi szabályrendeletnek erre vonatkozó pontja is módosíthatnák.

— **Köszönetnyilvánítás.** Dr. Nónay Pál járási tiszti orvos ur a „Deáksegélyző Egylet”-nek 30 koronát adományozott. A nemeslelkű ajándékozónak ezuton mond köszönetet az igazgatóság.

— **Gyilkos tolvajok.** Szükszavu tavirattal jelentette Meng József Szárcsa község jegyzője dr. Boross Dezső kir. ügyésznek, hogy a községe határában Kocsev Iván bolgár kertészt agyonlöve találtak. Dr. Boross Dezső kir. ügyész a szükséges intézkedéseket a tettes kiderítésére azonnal megtette s telefonon utasította Szárcsa községében levő csendőrsőt, hogy a legszelebb körben nyomozzon a tettes után, miután

már szit  
állapotok  
orozva ü  
védő em  
keze az  
tettek el  
Dezső ki  
kir. törv  
sietett, a  
szel egye  
tot mego  
serényen  
ügyész k  
elfogtak  
eddig a  
Ganze r  
telepén S  
ember la  
majuk te  
hözök é  
igen sok  
hagyma  
képvisél  
kik időz  
Ezt mego  
emberai  
rakások  
Pavelen  
des időz  
látva, lef  
az ott  
Jovano  
nov T  
Risza es  
keresése  
jutottak  
az egyik  
a bolgáro  
Iván egy  
amint a  
golyója  
rohantak  
külték. A  
az esetet  
fiu a c  
tetteseket  
Jenő vizs  
gör. kel  
tartották  
Fehertan  
esperes,  
jes rendt  
kérdésel  
a gyűlés  
tanügyi  
Károly k  
nyelven  
váljak a  
a magyá  
fogadták  
Jakab, a  
nek bes  
kötötte s  
tanácsko  
román ta  
tett Lin  
szótöbbs  
lasztottá  
helyül t  
lakoma v  
dr. Ros  
ter h-iz  
buzdított  
gyar h  
tést. Seb  
a román  
szivükre  
zott haza  
A g  
mételte  
gyermek  
ez a sziv  
masan h  
a megeg  
milyen e  
halalos b  
nem aka  
a kicsiny  
a bakko  
volna, de  
mindig s  
esetben s  
pótlásnak  
bizonyult  
ize miat  
zsengébb  
hető, táp

már szinte türhetetlenekké váltak a szárcsai állapotok, mert utóbbi időben már többször orozva ütötték le, lötték le tolvajok a vagyonukat védő embereket s az igazságszolgáltatás büntető keze az éj homályában titkon véghezvitt gonosz-tettek elkövetőit el nem érheté. Dr. Boross Dezső kir. ügyész indítványára Benedek Jenő kir. törvényszéki vizsgálóbíró is a helyszínére sietett, hogy a szintén oda kirándult kir. ügyész-szel egyetemben a titokzatos ügyben a vizsgálatot megejtse. A helyszínen időközben a csendőrök serényen működtek s mire a vizsgálóbíró, a kir. ügyész kiértek, már arra három gyanús embert elfogtak és lezárva tartottak. A gyilkosság az eddigi adatok szerint így történt: Angelov Ganzerov Tanaszie bolgár ember kertészeti telepén Szárcsa mellett ezzel együtt 11 bolgár ember lakik, a kiknek az idén igen sok hagymájuk termelt s azt éppen most gyűjtik, füzérekbe kötözik és szállítgatni kezdik. Így a kertésztelepen igen sok hagyma van felhalmazva. Ez a sok hagyma az idejéig rossz termés mellett nagy értéket képvisel és persze szemet szurt a tolvajoknak, kik időszakonként azt dézsmálgni próbálták. Ezt megakadályozandó Angelov Ganzerov Tanaszie emberei közül esténként öröket állított a hagymarakásokhoz. Mult vasárnap Kortandinov Pavelen volt a sor az őrzésben s ő este a rendes időben ki is ment, de semmi gyanúsat nem látva, lefeküdt, elaludt. Később társai jöttek ki az ott a mezőn legelő lovakért, nevezetesen Jovanov Petkov Demeter 14 éves fiu, Marinov Todorov Tóma, Risztov Kjonov Riszta és az elhalt Kocsev Iván. Ezek a lovak keresése közben a régi Temesmederhez is eljutottak. Itt négy alak lesekedett, a kik közül az egyik hirtelen felugrott, fegyverével célba vette a bolgárokat s rájuk lőtt. A lövésre Kocsev Iván egy jalkiáltással összerogyott. Kocsev Ivánt, amint az orvosi vizsgálat azt kiderítette, a tolvajok golyója szíven találta, míg társai segítségére rohantak, a gyilkosok az éj homályában elmenekültek. A bolgárok halott társukat haza vitték s az esetet a községben bejelentették. A 14 éves fiu a csendőrök által elfogott egyénekben a tetteseket véli felismerni. A vizsgálatot Benedek Jenő vizsgálóbíró a helyszínen folytatja.

**Román tanítók gyűlése.** A karánsebesi gör. kel. egyházmegye tanítói vasárnap és hétfőn tartották évi gyűlésüket Fehértemplomban. Mint Fehértemplomból írják, a gyűlésen több száz esperes, tanár és tanító vett részt. A gyűlés teljes rendben folyt le és szorosán tanügyi s iskolai kérdésekkel foglalkozott. Linca bogsáni tanító, a gyűlés elnöke magyar nyelven üdvözölte a tanügyi kormány képviselőjét, Sebesztha Károly kir. tanácsos, tanfelügyelőt, aki magyar nyelven válaszolva, kívánta, hogy a tanácskozás váljék a tanügy és az iskola, első sorban pedig a magyar haza javára. Szavait lelkes éljenzéssel fogadták. Előnk tetszéssel találkozott Schenk Jakab, a delmagyarországi tanító-egylet elnökének beszéde is, aki a magyar nyelv tanítását kötötte szívükre a gör. kel. román tanítóknak. A tanácskozások során a gyűlésen megbeszéltek egy román tanügyi lap kiadását. Nagy izgalmat kellett Linca egyetemi elnök lemondása; helyére néhány szótöbbséggel Trailla karánsebesi ügyvédet választották meg elnöknek. A legközelebbi gyűlés helyétől Bogsanbányát jelölték ki. Gyűlés után lakoma volt, melyen frenetikus tapsokkal fogadták dr. Rösü M. János fehértemplomi polgármester hazafias szellemű felkösöntőjét, melyben arra buzdította a tanítókat, hogy ápolják a magyar haza szeretetét és a békés egyetértést. Sebesztha Károly kir. tanácsos, tanfelügyelő a román sajtó jelenvolt képviselőinek kötötte szívükre, hogy a gyűlésen és a lakomán elhangzott hazafias eszméket vigyék át a köztudatba.

**A gyermekek reggelije.** Egy híres orvos ismételtén kijelentkezett, hogy a „14 éven alóli gyermekeknek nem szabad bakkvét adni”, mert ez a szív működésére, idegekre és gyomorra ártalmasan ható mérget, a coffeint tartalmazza. Ebből a mérgeből egy kétszeres oly nagy adag, mint a milyen egy csésze erős fekete kávéban van, már halálos hatású lehet. Mégis hány anya van, aki nem akarja magát elhatározni arra, hogy legalább a kicsinyek részére a családi asztaltól száműzze a bakkvét. A legideálisabb ital ugyan a tej volna, de a tapasztalat bizonyítja, hogy ezt nem mindig szeretik a gyermekek és csak a legtrikább esetben türik allandóan. Ilyen esetben a legjobb pótlásnak a Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávé bizonyult, melyet sajátos gyöngéd kávéhasonló íze miatt a gyermekek szívesen isznak. Ez a legzsengőbb korban is megfelelő, könnyen emészthető, tápdús és vérképző. Minden anyának fel-

adata az volna: a gyermekeket kora ifjúságuktól erre az egészséges, jóízű Kathreiner-féle Kneipp-maláta kávéra szoktatni s nekik csakis ezt adni. A bevásárlásnál természetesen óvatossá kell lenni, hogy a „valódi Kathreiner” vétsék, melyet csak az eredeti csomagokban „Kneipp páter” arcképével szabad árusítani.

**Véres családi dráma.** Maria-Radnáról jelentik, hogy ott tegnapelőtt Miklósi Dénes máv. mozdonyvezetőt a felesége egy élesre fent konyhakéssel leszúrta. Miklósit a felesége folytonosan féltékenységgel gyötörte, amiért többször ismétlődő heves jelenetek voltak a házastársak között. Tegnapelőtt a különben hiszterikus asszony annyira dühbe jött, hogy férjét hasba szúrta. A férj állapota reménytelen.

**„Sarin” sertésvészgyógyszer.** A monori állami kísérleti telepen az immár szabadalmazott „Sarin” sertésvészelleni szer fényesen bevált. A m. kir. földművelésügyi miniszter ez okból fel is hívta Hazslinszky és Simay urakat ezen szer szállítására. Részben ebből, részben a külföldnek szánt készletből Hazslinszky Károly gyógyszer-tárában (Budapest, VIII. Rökk-Szilárd-utca 28.) a „Sarin” előállításí árban kapható.

## TÁVIRATOK.

### Az orosz-japán háború.

#### A mandzsuriai harcterről.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Londonból táviratozzák, Ojama tábornok Liaojangban kijelentette, hogy Oroszország bármekkora tömeget állít is a harcterre, Japán még egyszer annyi hadtestet, jobb csapatokat és rövidebb idő alatt állít ki.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Petropavlovskból táviratozzák, a Kamcsatka folyó torkolatában japán hajók jelentkeznek. A japánok itt már június közepe táján partaszállottak, de ekkor azonban az oroszok elűzték őket s több japán vitorlást elpusztítottak és mintegy 70 japánt megöltek.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Tientsinből Londonba érkezett távirat szerint a japánoknak liaojangi vesztesége nem 17, hanem 30 ezerre tehető. Arra, hogy az oroszok dum-dum golyókat használtak volna, nincs bizonyíték.

#### Az orosz flotta.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” ered. távirata.) Berlinből táviratozzák: Mint a „Berliner Tageblatt”-nak Szentpétervárról jelentik, az orosz tengeri flotta elindulását néhány napra elhalasztották, mert híreket várnak Kelet-Ázsiából. A flotta addig Revalban marad.

#### Fejedelmi vendégek Baranyában.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Pécsről jelentik, Frigyes főherceg baranyai birtokán most nagy vadászatok folynak. Frigyes főherceg már a köriserdei vadászkastélyban van, ma pedig odaérkezett Izabella főhercegnő leányaival. A vadászatokon részt vesz több porosz királyi herceg és a porosz arisztokráciának több tagja. A fejedelmi társaság szarvasokra vadászik s huzamosabb időt tölt Baranyában.

#### A kultuszminiszter Szombathelyen.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Szombathelyről jelentik, Berzeviczy Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter szeptember 17-én, szombaton Szombathelyre érkezik, ahol a megyéspüspök vendége lesz. Innen megy a jáki templom fölszentelésére, a mely másnap, 18-án lesz.

#### Az új véderőtörvény.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” ered. táv.) A képviselőház határozata értelmében a honvédelmi miniszter köteles még ez év folyamán az új véderőtörvényjavaslatot benyújtani. Mint felhivatalosan jelentik, a közös hadügyminiszter és a két honvédelmi miniszter végleg elkészítette a törvényjavaslat-tervezetet, melyre nézve most a többi érdekelt miniszterek teszik

meg az őket érdeklő észrevételeket. Az új javaslat a két esztendősi tényleges szolgálat alapján áll és a mostani véderőtörvényt gyökeresen módosítja. Az egyéves önkéntesség megmarad, sőt azt ki is terjesztik. A javaslatot valószínűleg már november hónapban terjesztik a törvényhozás elé.

#### A nemzetközi sajtókongresszus.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Bécsből jelentik, tegnap este 9 órakor rendkívül fényes fogadó-estély volt a nemzetközi sajtókongresszus tagjainak tiszteletére Goluchowszky külügyminiszter ballplatzi palotájában. A fogadó-estélyen ezuttal is megjelentek a bécsi politikai, társadalmi és diplomáciai világ előkelőségei. Ma délután fél tíz órakor folytatta a kongresszus üléseit, ugyszintén délután is tartott ülést, a mely után a kongresszus tagjai megtekintették a városi muzeumot. Este 6 órakor fogadás lesz Lueger polgármesternél, a városháza dísztermében.

#### A nagybeteg Bismarck Herbert.

**Budapest, szept. 14.** (A „Torontál” eredeti távirata.) Mint Berlinből táviratozzák, az orvosok megállapították, hogy Bismarck Herbert grófnak májrákja van s állapota válságos. Családjá allandóan mellette van s halála minden órában várható.

#### Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1904. szeptember 14.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései:

B u z a	Kilós	50 kilogr. ára		Kilós	50 kilogr. ára	
		kor-tól	kor-ig		kor-tól	kor-ig
Tiszavidéki új	76	—	—	80	10.65	10.80
Pestvidéki új	76	—	—	80	10.55	10.70
Bánsági új	76	—	—	80	10.65	10.80
Bácskai új	76	10.25	10.40	80	—	—
<b>Rozs</b> elsőrendű . . . . .					7.70	7.85
„ másodrendű . . . . .					7.60	7.70
<b>Árpa</b> takarmány . . . . .					7.30	7.50
„ égetni való . . . . .					7.20	7.30
„ sörfőzésre való . . . . .					0.—	0.—
<b>Zab</b> . . . . .					7.30	7.50
<b>Tengeri</b> bánsági . . . . .					—	—
„ másnemű . . . . .					7.25	7.35
<b>Reposz</b> káposzta . . . . .					11.50	12.—
„ bánsági . . . . .					—	—
<b>Köles</b> . . . . .					0.—	0.—

#### Határidő-üzlet.

**Budapest, szept. 14.** (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak részint emelkedtek, részint pedig csökkentek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza (októberre) . . . . .	10.46	—
Buza (áprilisra 1905.) . . . . .	10.81	—
Tengeri (augusztusra) . . . . .	7.29	—
Zab (októberre) . . . . .	6.92	—

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

## Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekéről.

**Érvényes 1904. május hó 1-től.**

#### Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:  
Temesvár, Versecz, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.  
Pancsováról: délután 5 óra 55 p.  
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 4 óra 35 p.  
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 53 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:  
Zombolyáról, Verseczről, Alibunáról és Temesvárról este: 7 óra 15 p.  
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.  
Pancsováról: reggel 7 óra 23 p.  
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 6 óra 55 p.

#### Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:  
Zombolya, Temesvár, Verseczre: délután 4 óra 45 p.  
Pancsovára: délelőtt 8 óra 23 p.; délután 6 óra 20 p.  
Szeged—Budapestre: d. e. 11 óra 12 p.; este 6 óra 46 p.  
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.

b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:  
Temesvár, Versecz, Antalalva—Pancsova és Alibunára reggel 3 óra 33 p.  
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 58 p. délután 5 óra 10 p.  
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

6224. polg. szám. 1904.

659-3.2

## Hirdetmény.

A nagybecskereki kir. törvényszék, mint birtokbiróság közhirre teszi, hogy a temesbégavölgyi vízszabályozási társulatnak Horvát-Neuzina és Szerb-Neuzina községek érdekelteit ellen ezen községek határában töltési munkálatok céljaira igénybe veendő területek kisajátítása miatt folyamatba tett ügyben a kártalanítási eljárás megindítván, a helyszíni tárgyalás határnapjául 1904. évi szeptember hó 20-ik napjának d. e. 9 órája Horvát-Neuzina községhezához kitűzetett, arra az érdekeltektől tulajdonosok s összes telekkönyvi érdekeltek, valamint a távollévők vagy ismeretlen tartózkodásuk részére kirendelt gondnok dr. Fried Albert nagybecskereki lakos, ügyvéd oly hozzáadással idéztetnek meg, hogy az érdekeltek elmaradása a kártalanítás fölött hozott érdemleges határozatot nem gátolja s az egyéni külön értesítésnek elmaradása vagy a tárgyalásról elmaradás miatt igazolásnak helye nincs és végül, hogy a kártalanítási eljárás a horvát-neuzinai 46., 864., 692., 385., 913., 1362., 767., 845. és 1053. számú, — a szerb-neuzinai 1123., 1006., 247., 221., 691., 164., 1512., 1195., 140., 1053., 212., 1001., 920., 514., 139., 63. és 1130. sz. tjkvben felvett ingatlanokra rendeltetett el.

Nagybecskerek, a kir. törvényszék mint birtokbiróság, 1904. évi augusztus hó 25. napján.

Gojdi Miklós,  
kir. törvényszéki jegyző.

Zsiros Lajos,  
kir. törvényszéki elnök.

## Nyom nélkül eltűnnek

mindennemű börtisztálanságok és borkütesek, mint: borkák, arc- és bőrvörösség stb. stb. a **Bergmann-féle kátrány-kénszappan** (Védjegy: Két bányász.) mindennapi használata után **Bergmann & Co.** gyárából Dresden és Tetschen a/E. Darabja 60 fillér. Kapható **Basch Ernő** gyógytárában, Nagybecskereken.

(433b-20.16)

Tarras község előjáróságától.

1589/904. szám.

634-3.2

## Árverési hirdetmény.

A Tarras község tulajdonát képező nagykorcsma épület a folyó évi október hó 1-én délelőtt 9 órakor a községi tanács-teremben tartandó nyilvános szóbeli árverésen az 1905. évi január hó 1-étől 1907. évi december hó 31-ig terjedő három évre haszonbérbe fog adatni.

A kikiáltási ár 289 korona.

Árverelni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10%-át az árverést megelőzőleg készpénzben avagy óvadékképes érték-papirokban a községi pénztárba letétbe helyezni.

Egyéb feltételek a községi jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Tarras, 1904. évi szeptember hó 12-én.

Junker,  
jegyző.

Dosztányi,  
bíró.

## FELTÜNŐ UJDONSÁG.

# Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

legjobb valódi francia  
**SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.**

506-x.74

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.

Vendéglősök  
figyelmébe!

Négy hold szőlőről való

# m a j s

olcsón eladó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

(636-x.12)

1304. I. 1904. számhoz.

655-3.2

## Hirdetmény.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ur az 1904. évi augusztus hó 10-én kelt 38131. számú rendeletével a beresztóci állami elemi iskola épületnél teljesítendő helyreállítási munkálatok 3612 kor. 36 fillér összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkák kivételének biztosítása céljából az 1904. évi szeptember hó 30. napjának d. e. 11 órájára az alólírott hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdetik.

A versenyezni óhajtok felhívattak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó zárt ajánlataikat a kitűzött napnak d. e. 11 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

Az ajánlatokhoz az általános feltételekben előírt, az engedélyezett költségösszeg 5%-ának megfelelő bánatpénz csatolandó.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Nagybecskereken, 1904. szept. hó 6-án.

M. kir. államépítészeti hivatal.

A hivatal főnöke:

Faur,

kir. főmérnök.

## Zongora-eladás.

Egy jókarban tartott zongora  
esaládi körülmények miatt

60 forintért eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

656-2.2

123 092/904.

M. kir. államvasutak.

## Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága különféle, használaton kívül helyezett részben jó, részben javítást igénylő, vegyészeti laboratóriumunkban (Budapest Józsefvárosi pályaudvar) megtekinthető fényképezési tárgyakat, úgymint: kereteket, ládákat, állványokat, sztalokat, lámpákat, rajztáblákat, objectiveket, condensatorokat, oxigén-készüléket, kamarákat stb. eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Az eladásra kerülő tárgyakat feltüntetve kimutatás, mely egyúttal ajánlati űrlapul is szolgál, anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen megkapható; vidéki megkeresésekre ezen kimutatás postával küldetik meg.

Ajánlatok tetszés szerinti tárgyakra, de kizárólag az általunk kiadott űrlapon tehető. A vevő köteles leendő a neki eladott tárgyakat az értesítés vételétől számított 14 nap alatt a megfelelő vételár előzetes lefizetése mellett átvenni és a szertárból eltávolítani.

A pályázni kívánók felkérhetnek, hogy erre vonatkozó és 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat folyó évi október hó 4-ének déli 12 óráig anyag- és leltárbeszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI. Andrassy-ut 73. II. em. 43. ajtó sz. a.) benyújtani sziveskedjék.

Az ajánlat borítéka következő felirattal látandó el: „Ajánlat 123 092/904. számhoz használaton kívül helyezett fényképezési tárgyak megvételére.”

Kelt Budapest, 1904. augusztus hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)



LEGFINOMABB

CSEMEGE-

SZÖLLŐ

DR. BRÁJER LAJOSNÁL.

637-x.12

142.795/904. szám.

M. kir. államvasutak.

## Pályázati hirdetmény.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága az 1905. évi január hó 1-től 1907. évi december hó 31-ig terjedő időre a következő kenő és egyéb olajok szállítását biztosítani szándékozik és e célra ezennel nyilvános pályázatot hirdet:

Az évenként szükséges mennyiségek a következők:

1. 4000 q tiszta ásvány hengerolaj,
2. 1800 q csontolajjal vegyített ásvány hengerolaj (skinolaj),
3. 600 q lepárolt ásványolaj,
4. 21600 q lepárolatlan (vulcan) ásványolaj,
5. 800 q tisztító olaj,
6. 20000 q gázolaj,
7. 35 q hengerkenő olaj tulhevített gőzzel hajtott műhelyi üzempékek kenő ére és
8. 20 q hengerolaj Westinghouse féle fekhöz.

A kiirt mennyiségek csak a megközelítő évi előirányzatot képezik, ennél fogva az igazgatóság fentartja magának azon jogot, hogy a kiirt mennyiségnél, tekintet nélkül a szükségletre, egy negyeddél többet vagy kevesebbet rendelhessen.

A szállítások a 122 291/96. sz. a. kiadott általános, valamint hengerolajra, lepárolt és lepárolatlan ásványolajra, gázfejlesztő és tisztító olajra, valamint a skinolajra 139.882/904. sz. ujonnan kiadott különleges szállítási feltételek alapján eszközölköznek.

Az évenként egy koronás okmánybéllyeggel ellátott ajánlatok lepecsételve legkésőbb 1904. évi szeptember hó 21-én déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak igazgatósága anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál benyújtandók vagy postán oda beküldendők.

Bánatpénz gyanánt az ajánlott anyag értékének 5%-a legkésőbb 1904. évi szeptember hó 20-án déli 12 óráig a magyar királyi államvasutak budapesti főpénztáránál leteendő.

Budapest, 1904. évi augusztus hóban.

(3.3)

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)